Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
DRI broj: 04-035/21-1207/24
Podgorica, 13.10. 2021. godine

IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SOCIJALDEMOKRATA CRNE GORE ZA 2020. GODINU

(Konačni izvještaj)

Podgorica, oktobar 2021. godine

S A D R Ž A J

I MIŠLJENJE I PREPORUKE ... 3
II OPŠTI PODACI ... 8
2.1. Pravni osnov ... 8
2.2. Osnovni podaci o partiji ... 8
2.3. Finansiranje partije ... 8
2.3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava ... 9
2.3.2. Finansiranje iz privatnih izvora ... 9
2.4. Vrsta revizije ... 9
2.5. Predmet revizije ... 9
2.6. Cilj revizije ... 9
2.7. Kriterijumi revizije ... 9
2.8. Metoda vršenja revizije ... 10
III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE ... 12
3.1. Sistem unutrašnjih kontrola ... 12
3.2. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja ... 12
3.3. Finansijski plan za 2020. godinu ... 12
3.4. Program rada za 2020. godinu ... 13
3.5. Računovodstveni sistem ... 13
3.6. Finansijski izvještaji ... 14
3.7. Bilans stanja ... 14
3.7.1. Evidentiranje i popis imovine i obaveza ... 15
3.7.2. Potraživanja ... 15
3.7.3. Novčana sredstva na žiro računima ... 16
3.7.4. Blagajničko poslovanje ... 18
3.7.5. Obaveze ... 18
3.8. Bilans uspjeha ... 18
3.8.1. Prihodi ... 18
3.8.2. Troškovi ... 20
4. Kancelarijsko poslovanje ... 29
IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE ... 30

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 04-035/21-1207/2 od 05.07.2021. godine), izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Socijaldemokrata Crne Gore za 2020. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Socijaldemokrata Crne Gore za 2020. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 2072/IV od 08.10.2021. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br."I" 04-038/21-213 od 30.09.2021. godine), nadležni Kolegijum DRI u sastavu: senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i senator Zoran Jelić - član Kolegijuma na sjednici održanoj dana 13.10.2021. godine, razmotrio je i usvojio

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokrata Crne Gore za 2020. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Socijaldemokrata Crne Gore za 2020. godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje:**

- **da subjekt revizije sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom, shodno odredbama člana 19 Zakona o računovodstvu.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 14 i član 24), Zakona o radu (član 20), Zakona o obligacionim odnosima (član 639), Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, internim odlukama o potrošnji goriva i reprezentacije, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja na reviziju pravilnosti uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Shodno podacima prezentiranim u Finansijskom planu, Partija je planirala prihode u iznosu od 725.000,00€, dok su rashodi planirani u iznosu od 957.000,00€, odnosno za iznos od 232.000,00€ više u odnosu na planirane prihode.

   - **Subjekt revizije treba da realno planira rashode u odnosu na prihode koje očekuje da ostvari u finansijskoj godini.**

2. Revizijom je utvrđeno da Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Partije za 2020. godinu ne sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

- **Subjekt revizije treba da nadležnim institucijama, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu dostavi, godišnji konsolidovani finansijski izvještaj koji sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Preporuka drugom državnom organu[1]

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja treba da podzakonskim aktom[2] utvrdi formu posebnog izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, u cilju jednoobraznog načina izvještavanja, shodno odredbama člana 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

3. Revizijom je utvrđeno da je Partija za potrebe prikupljanja sredstava za izborne kampanje za parlamentarne izbore i lokalne izbore održane 30. avgusta 2020. godine u dvije opštine Kotor i Gusinje, otvorila jedan žiro račun, što nije u skladu sa odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja kojim je propisano da je politički subjekt dužan da u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje otvara posebni žiro račun kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa.

   - **Subjekt revizije shodno članu 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja treba da u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje otvori posebni račun za svaku potvrđenu izbornu listu.**

4. Revizijom je utvrđeno da je Partija u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za parlamentarne izbore, iskazala sredstva po osnovu kredita u iznosu od 250.000,00€, a u postupku revizije je, shodno podacima evidentiranim u poslovnim knjigama, utvrđeno da je ista tokom 2020. godine podigla dva kredita kod poslovne banke u ukupnom iznosu od 300.000,00€ za potrebe održavanja likvidnosti, koji su uplaćeni na žiro račun za redovno poslovanje, dok nije podizala kredite za potrebe finansiranja izborne kampanje. Shodno navedenom, konstatuje se neusaglašenost podataka izkazanih u poslovnim knjigama i Izvještaju koji je dostavljen Agenciji.

   - **Subjekt revizije treba da u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava pravilno iskazuje sredstva za finansiranje izborne kampanje shodno izvorima finansiranja.**

[1] Državna revizorska institucija je Ministarstvu finansija i socijalnog staranja dopisom broj 04-035/21-835/24 od 20.09.2021. godine ukazala na potrebu pristupanja realizaciji date preporuke, shodno članu 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

[2] Članom 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, utvrđena je obaveza nadležnih organa za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje navedenog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.

5. Uvidom u personalne dosijee zaposlenih, za 6 lica sa kojim su zaključeni ugovori o radu se nije moglo utvrditi da li ispunjavaju poseban uslov u pogledu godina radnog iskustva, definisan aktom o sistematizaciji Partije (nije bilo dokaza o radnom iskustvu), što nije u skladu sa članom 20 Zakona o radu, kojim je utvrđeno da ugovor o radu može da zaključi lice koje ispunjava opšte uslove predviđene zakonom i posebne uslove predviđene zakonom, drugim propisima i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

   - **Subjekt revizije treba da ugovore o radu zaključuje sa licima koja pored opštih uslova utvrđenih članom 20 Zakona o radu ispunjavaju i posebne uslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.**

6. Partija je dostavljala nadležnom organu IOPPD obrasce za 2020. godinu, ali ne u roku (do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec) utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

   - **Subjekt revizije dužan da IOPPD obrasce dostavlja nadležnom organu u roku utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

7. Partija je na isplaćene neto naknade po ugovoru o djelu obračunala i platila poreske obaveze na način kao da su dva (od tri lica za koje nijesu obezbijeđeni dokazi o radno pravnom statusu) u radnom odnosu, a budući da se poreske obaveze ne obračunavju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica, nije moglo utvrditi da li je obračun poreskih obaveza pravilno izvršen na isplaćene naknade.

   - **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno pravnom statusu svih angažovnih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

8. Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu poslovnih prostora, utvrđeno je da isti ne sadrže pravni osnov na osnovu kojeg su zaključeni sa zakupodavcima, a veći dio ugovora o zakupu nije ovjeren od strane nadležnog organa, što nije u skladu sa odredbama člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.

   - **Subjekt revizije treba da zaključuje ugovore o zakupu poslovnih prostora sa zakupodavcima na način utvrđen odredbama Zakona o obligacionim odnosima.**

9. Partija je internom odlukom utvrdila ko ima pravo na potrošnju goriva u službene svrhe, dok nije utvrdila limite za potrošnju goriva. Na osnovu prezentirane dokumentacije, nije se moglo utvrditi ko je koristio gorivo u

službene svrhe jer veći broj faktura ne sadrži registarski broj vozila, niti su iste ovjeravane od strane korisnika. Takođe, revizijom je utvrđeno da računi za gorivo nijesu ovjeravani od strane Poslovnog direktora Partije, iako je isto utvrđeno internom odlukom.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za troškove goriva ovjeravaju od strane korisnika i Poslovnog direktora Partije, kako je to utvrđeno internom odlukom, kao i da internim aktom utvrdi limite za potrošnju goriva.**

10. Partija je internim aktom utvrdila u koje svrhe se mogu koristiti sredstva za reprezentaciju, ali istim nije utvrdila ko ima pravo na troškove reprezentacije, kao ni limit za navedene troškove.
U postupku revizije, na osnovu prezentirane dokumentacije (fiskalnih računa) nije se moglo utvrditi da li su troškovi reprezentacije ostvareni u skladu sa važećom internom Odlukom o troškovima reprezentacije. Računi nijesu ovjereni od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge, kao ni od strane ovlašćenog lica koje odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom utvrdi ko u Partiji ostvaruje pravo na troškove reprezentacije kao i limit za navedene troškove.**

11. Revizijom je utvrđeno da Partija vodi djelovodnik kao osnovnu evidenciju, u kojem evidentira interna akta (odluke, ugovori, dopisi, pravilnici i sl.) i druga akta koja se zaprimaju (dopisi,odluke, zaključke), dok fakture dobavljača nijesu evidentirani u djelovodniku. Partija nije donijela internu proceduru koja se odnosi na oblast kancelarijskog poslovanja.

- **Subjekt revizije treba da vrši evidentiranje i arhiviranje svih ulaznih i izlaznih akata, kao i da internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja akata u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti istih.**

Subjekt revizije je dužan da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Konačnog Izvještaja o reviziji dostavi Državnoj revizorskoj instituciji Plan aktivnosti za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove (Akcioni plan za realizaciju preporuka), a u roku od šest mjeseci, Izvještaj o realizaciji preporuka iz Izvještaja o reviziji.

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević

II OPŠTI PODACI

2.1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07....31/14 i 70/17);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 003/20, 038/20);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu, DRI br. 06-035/20-292 od 17.12.2020. godine i izmjeni Godišnjeg plana revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu, DRI br. 06-035/21-3 od 25.01.2021. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije br. 04-035/21-1207/2 od 05.07.2021. godine.

Revizija Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokata Crne Gore za 2020. godinu vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2.2. Osnovni podaci o Partiji

Socijaldemokrate Crne Gore su upisane u Registar političkih partija 30.11.2015. godine (Rješenje Ministarstva unutrašnjih poslova br. 05-UPI-005/15-4765/10).
Organi Partije su: Kongres; Glavni odbor; Predsjednik; Potpredsjednici; Predsjedništvo; Statutarna komisija; Nadzorni odbor. Mandat organa i članova Partije traje po pravilu četiri godine.

Kongres je najviši organ Partije. Kongres Partije se održava najmanje jednom u četiri godine, po pravilu, nakon održanih parlamentarnih izbora. Predsjednik Partije između ostalog predstavlja i zastupa Partiju, obezbjeđuje jedinstveno i cjelovito funkcionisanje Partije. Predsjednik Partije je za svoj rad odgovoran Kongresu, a između dva Kongresa Glavnom odboru. Nadzorni odbor kontroliše finansijsko poslovanje Partije. Poslovni direktor je odgovoran za materijalno-finansijsko poslovanje Partije.

2.3. Finansiranje Partije

Partija se finansira iz sledećih izvora: budžeta Crne Gore; budžeta Glavnog grada; opštinskih budžeta; članarine i drugih izvora u skladu sa zakonom i Statutom.

2.3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava

Partiji su u 2020. godini za finansiranje redovnog rada i izborne kampanje opredijeljena budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 683.451,13€ i to: iz budžeta CG u ukupnom iznosu od 389.675,58€ i iz budžeta lokalnih samouprava u ukupnom iznosu od 293.775,55€.

2.3.2. Finansiranje iz privatnih izvora

Osim iz budžetskih sredstava Partija je u 2020. godini finansirana i iz ostalih izvora u ukupnom iznosu od 40.715,69€ i to: od priloga u iznosu od 8.500,00€, članarina u iznosu od 26.000,41€, ostalih poslovnih prihoda u iznosu od 4.000,00€ i ostalih prihoda u iznosu od 2.215,28€.

2.4. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Socijademokrata Crne Gore za 2020. godinu.
Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja subjekta revizije sa zakonskom i drugom regulativom.

2.5. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj i pravilnost poslovanja Socijaldemokrata Crne Gore za 2020. godinu.

2.6. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

2.7. Kriterijumi revizije

Kriterijumi za za finansijsku reviziju

- MRS;
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br. 52/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12).

Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11)
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG“ br. 003/20, 038/20);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2020. godinu (“Sl. list CG”, br.074/19, 061/20);
- Zakon o radu („Sl. list CG“, br. 049/08 ... 004/18, 074/19);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list CG“, br. 047/08, 004/11, 022/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl.list RCG“, br.065/01,...,004/07 i „Sl. list CG“, br.086/09,...,083/16, 067/19);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG“, br.013/07,...,008/15, 022/17, 042/19);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 040/16, 028/18,108/20);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG”,br.076/10,...,050/17, 015/19, 009/20);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2020. godinu;
- Program rada Partije za 2020. godinu;
- Interne procedure i pravila subjekta revizije.

2.8. Metoda vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

Materijalnost je utvrđena u iznosu od od 11.858,33€, tj. 1,25% od ukupnih rashoda Partije, koji iznose 948.666,14€.

Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza državni revizori su se upoznali sa pravnom regulativom, analizirali finansijske izvještaje i ostalu pribavljenu dokumentaciju subjekta revizije i na osnovu sprovedenih testova ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe

kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Na osnovu sprovedenih analitičkih postupaka identifikovana su područja u kojima je eventualno bilo moguće otkriti greške ili nepravilnosti.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

3.1. Sistem unutrašnjih kontrola

Partija je članom 46 Statuta utvrdila da unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja vrši Nadzorni odbor. Poslovni direktor je shodno članu 52 Statuta, odgovoran za materijalno – finansijsko poslovanje Partije.

Poslovni direktor vrši poslove u vezi o sticanju i otuđenju imovine Partije, organizuje finansiranje aktivnosti Partije i druge poslove finansijskog poslovanja.

Partija je donijela sljedeća akta: Statut, Program rada, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, poslova i zadataka u Generalnom sekretarijatu Partije, Pravilnik o korišćenju sredstava za reprezentaciju i o korišćenju mobilnih i fiksnih telefona, Odluku o potrošnji goriva u službene svrhe, Odluku o visini nadoknade putnih troškova i dnevnica članovima partijskih organa i Odluku o omogućavanju korišćenja platne kartice poslovnom direktoru.

3.2. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja

Partijski organi su shodno svojim nadležnostima utvrđenim Statutom donijeli i usvojili sljedeća opšta i posebna akta u 2020. godini: Finansijski plan (Plan prihoda i rashoda), Program rada, Rebalans finansijskog plana, Odluku o usvajanju plana prihoda i rashoda za 2020. godinu, Odluku o usvajanju rebalansa plana prihoda i rashoda za 2020. godinu, Odluku o kriterijumima i načinu određivanja visine članarine za 2020. godinu, Odluku o usvajanju Godišnjeg finansijskog izvještaja i Odluku o usvajanju Godišnjeg popisa imovine i obaveza i druge odluke.

3.3. Finansijski plan za 2020. godinu

Partija je shodno članu 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Finansijski plan za 2020. godinu koji je usvojen Odlukom Predsjedništva Socijaldemokrata Crne Gore.

Predsjedništvo Socijaldemokrata je Odlukom od 09.10.2020. godine, usvojilo rebalans plana prihoda i rashoda za 2020. godinu kojim su prihodi planirani u iznosu od 725.000,00€, a rashodi u iznosu od 957.000,00€.

Shodno rebalansu Finansijskog plana prihodi u iznosu od 725.000,00€ planirani su iz sljedećih izvora: iz budžeta CG iznos od 380.000,00€, iz budžeta lokalnih samouprava iznos od 305.000,00€, od članarina iznos od 25.000,00€, od donacija iznos od 10.000,00€ i od ostalih poslovnih prihoda iznos od 5.000,00€.
Rashodi su planirani u visini od 957.000,00€, i to: za troškove materijala u iznosu od 90.000,00€, troškove energije u iznosu od 7.000,00€, troškove goriva u iznosu od 60.000,00€, troškove vode u iznosu od 1.000€, troškove bruto zarada u iznosu od 175.000,00, troškove doprinosa poslodavca u iznosu od 19.000,00€, troškove opunomoćenih predstavnika u iznosu od 28.700,00€,

troškove ugovora o djelu u iznosu od 6.000,00€, troškove dnevnica naknada troškova na službenom putu u iznosu od 2.000,00€, troškove PTT usluga i interneta 32.000,00€, troškove prevoznika u iznosu od 2.000,00€, troškove održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 6.000,00€, troškove neproizvodnih usluga 30.000,00€, troškove zakupa-fizičkih lica u iznosu od 60.000,00€, troškove zakupa-pravna lica u iznosu od 22.000,00€, troškove reklame i propaganda u iznosu od 270.000,00€, troškove komunalnih usluga u iznosu od 2.300,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 65.000,00€, troškove platnog prometa i bankarskih usluga u iznosu od 2.000,00€, troškove amortizacije u iznosu od 20.000,00€, druge nematerijalne troškove u iznosu od 4.000,00€, troškove kamata na kredit u iznosu od 8.000,00€, troškove ostalih neproizvodnih usluga u iznosu od 35.000,00€ i ostale rashode u iznosu od 10.000,00€.
Shodno navedenom, konstatuje se da je Partija Rebalansom finansijskog plana planirala prihode u iznosu od 725.000,00€, a rashodi u iznosu od 957.000,00€, odnosno za iznos od 232.000,00€ više u odnosu na planirane prihode.

- **Subjekt revizije treba da realno planira rashode u odnosu na prihode koje očekuje da ostvari u finansijskoj godini.**

Partija je u 2020. godini ostvarila prihode u iznosu od 724.166,82€, što je za 833,18€, odnosno 0,11% manje u odnosu na planirane, dok je rashode ostvarila u iznosu od 948.666,14,00€, što je za 8.333,86€, odnosno 0,87% manje od planiranih.

3.4. Program rada za 2020. godinu

Partija je donijela Program rada za 2020. godinu, ali istim nije precizirala aktivnosti koje planira realizovati u toj godini, već su u Programu rada navedene aktivnosti iz osnovnog programa rada Partije. Subjekt revizije je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavio Plan aktivnosti do kraja 2021. godine, broj 2052/IV od 13.09.2021. godine, kojim je definisao aktivnosti koje planira realizovati do kraja 2021. godine.

3.5. Računovodstveni sistem

Partija je shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dužna da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima i rashodima po porijeklu, visini i strukturi, u skladu sa propisom Ministarstva finansija.
Budući da Partija ima svojstvo pravnog lica dužna je da poslovne knjige vodi po sistemu dvojnog knjigovodstva. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji.

Partija je u revidiranom periodu vodila sljedeće poslovne knjige: Dnevnik, Glavnu knjigu i pomoćne evidenciju (vanbilansnu evidenciju imovine, analitičku evidenciju obaveza i potraživanja), do je računovodstvenu evidenciju obezbjeđivala na obračunskoj osnovi.

3.6. Finansijski izvještaji

Shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, politički subjekat je dužan da Godišnji finansijski izvještaj dostavi Državnoj revizorskoj instituciji najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.
Partija je Državnoj revizorskoj instituciji u Zakonom predviđenom roku dostavila Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za 2020. godinu i na propisanim obrascima i to:

- Bilans uspjeha - na obrascu BU;
- Bilans stanja - na Obrascu BS;
- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu INT;
- Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala)– na obrascu IPK;
- Statistički Aneks

U Godišnjem konsolidovanom finansijskom izvještaju Partije za 2020. godinu iskazani su podaci o redovnom poslovanju Partije, izbornim aktivnostima (parlamentarni izbori i lokalni izbori opština Kotor, Gusinje i Tivat), kao i poslovanju ženske organizacije Partije, Forum žena.

Revizijom je utvrđeno da Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Partije za 2020. godinu ne sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

- **Subjekt revizije treba da nadležnim institucijama, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu dostavi, godišnji konsolidovani finansijski izvještaj koji sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Preporuka drugom državnom organu

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja treba da podzakonskim aktom[3] utvrdi formu posebnog izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava ženske organizacije političkog subjekta, u cilju jednoobraznog načina izvještavanja, shodno odredbama člana 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

3.7. Bilans stanja

Prema prezentiranim podacima u Bilansu stanja vrijednost imovine (aktiva) i vrijednost izvora finansiranja sredstava (pasiva) iskazana je u iznosu od po 173.114,00€.
U aktivi Bilansa stanja, iskazana je stalna imovina (koju čini oprema) u iznosu od 64.952,00€, obrtna imovina (koju čine: potraživanja, kratkoročni

[3] Članom 72 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, utvrđena je obaveza nadležnih organa za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje navedenog zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.

finansijski plasmani i gotovina i gotovinski ekvivalenti) u iznosu od 108.162,00€.
U pasivi Bilansa stanja, iskazan je gubitak u iznosu od 352.690,00€, neraspoređena dobit u iznosu od 268.827,00€, dugoročne obaveze u iznosu od 241.008,00€ i kratkoročne obaveze u iznosu od 15.969,00€.

3.7.1. Evidentiranje i popis imovine i obaveza

Revizijom je utvrđeno da Partija obezbjeđuje evidenciju imovine u okviru Glavne knjige, kao i analitičku evidenciju iste. Komisija za popis, imenovana Odlukom, izvršila je popis imovine (stalne i obrtne imovine) i obaveza i sačinila Izvještaj o popisu koji je usvojen Odlukom Predsjedništva Partije.

Shodno prezentiranim podacima u Izvještaju o popisu i Glavnoj knjizi, stalna imovina Partije po nabavnoj vrijednosti na dan 31.12.2020. godine iznosi 108.582,39€, otpisanoj 43.630,02€ i sadašnjoj vrijednosti 64.952,37€. Stalnu imovinu čine vozila, kancelarijska i kompjuterska oprema.

Izvještajem o popisu obuhvaćeni su i depoziti na žiro računima, potraživanja i obaveze i konstatovano da je krajnje stanje sredstava na žiro računima iznosilo 34.760,00€, da su potraživanja na dan 31.12.2020. godine iznosila 73.402,00€, a obaveze 256.977,00€.

Partija je u 2020. godini izvršila nabavku opreme u vrijednosti od 21.765,62€ (vozila - 6.000,00€, kompjuterska oprema - 9.421,14€ i kancelarijska oprema - 6.344,48 €).

3.7.2. Potraživanja

Partija je u Glavnoj knjizi evidentirala i u Bilansu stanja iskazala potraživanja u iznosu od 73.402,07€ i ista se odnose na potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 69.865,85€, potraživanja od zaposlenih u iznosu od 78,22€ i date avanse dobavljačima u iznosu od 3.458,00€ koji su evidentirani po osnovu unaprijed plaćenih sredstava roba i usluga (za gorivo, reprezentaciju, kancelarijski namještaj, struju i sl).

Potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 69.865,85€ odnose se na potraživanja od opština za redovan rad Partije i za zakup poslovnih prostora u iznosu od 61.318,65€ i na potraživanja od opština za redovan rad ženske organizacije u političkom subjektu (Forum žena SD-a) u iznosu od 8.547,20€.

Potraživanja od opština za redovan rad Partije i za poslovne prostorije za potrebe optinskih odbora u iznosu od 61.318,65€ odnose se na: potraživanja od Opštine Rožaje u iznosu od 9.399,32€, Prijestonice Cetinje u iznosu od 9.327,57€, Opštine Plav u iznosu od 9.424,69€, Herceg Novi u iznosu od 7.641,82€, Ulcinj u iznosu od 15.621,48€, Tivat u iznosu od 1.532,14€, Šavnik u iznosu od 213,00€, Bijelo Polje u iznosu od 5.292,57€, Andrijevica u iznosu od 18,84€, Berane u iznosu od 2.070,88€ i Pljevlja u iznosu od 776,34€ dok se potraživanja od opština za redovan rad ženske organizacije u političkom subjektu (Forum žena SD-a), evidentirana u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 8.547,20€, odnose na: Opštinu Tivat u iznosu od 1.153,51€, Ulcinj u iznosu od 968,33€, Cetinje u iznosu od 938,50€, Rožaje u iznosu od 937,57€,

Herceg Novi u iznosu od 1.563,00€, Plav u iznosu od 37,74€, Pljevlja u iznosu od 137,65€, Andrijevica u iznosu od 35,23€, Berane u iznosu od 154,34€ i Budva u iznosu od 2.621,33€.

Potraživanja od lokalnih samouprava su evidentirana na osnovu usaglašene i ovjerene dokumentacije.

Potraživanja od zaposlenih u iznosu od 78,22€ odnose se na potraživanja po osnovu troškova iz prethodnih godina.

3.7.3. Novčana sredstva na žiro računima

Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2020. godini imala otvorena četiri žiro računa i to: račun za redovno poslovanje, račun Ženske asocijacije SD-a i dva računa koja su namjenski otvorena za izborne kampanje (za lokalne izbore u Tivtu i za parlamentarne izbore i lokalne izbore u Gusinju i Kotoru).

Revizijom je, uvidom u poslovne knjige i bančine izvode redovnih i izbornih računa utvrđeno da su depoziti na računima Partije na dan 01.01.2020. godine iznosili 35.251,07€, a na dan 31.12.2020. godine 34.759,47€ i to: na redovnom računu SD-a u iznosu od 19.233,09€ i računu ženske organizacije u iznosu od 14.004,63€, dok je stanje depozita na biznis kartici koja je vezana za redovan račun, iznosilo 1.521,75€ na dan 31.12.2020. godine.

Stanje depozita evidentirano u poslovnim knjigama Partije, odgovara stanju iskazanom u izvještajima o kretanju sredstava na žiro računima poslovnih banaka (bančini izvodi) na pomenute datume (uz neznatnu razliku u GK, od 40,24 € u početnom stanju).
Uvidom u poslovnu dokumentaciju utvrđeno je da je Partija u 2020. godini podigla dva srednjoročna kredita kod Hipotekarne banke AD Podgorica, u iznosima od 200.000,00€ i 100.000,00€. Namjena kredita je održavanje likvidnosti, sa obavezom vraćanja kredita u roku od 18 mjeseci i kamatnom stopom od 6,00 %.

Revizijom je utvrđeno da je Partija za potrebe prikupljanja sredstava za izborne kampanje za parlamentarne izbore i lokalne izbore održane 30. avgusta 2020. godine u dvije opštine Kotor i Gusinje, otvorila jedan žiro račun, što nije u skladu sa odredbama člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja kojim je propisano da je politički subjekt dužan da u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje otvara posebni žiro račun kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa.

- **Subjekt revizije shodno članu 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja treba da u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje otvori posebni račun za svaku potvrđenu izbornu listu.**

Uvidom u poslovne knjige i bančine izvode izbornog računa za parlamentarne izbore i lokalne izbore u dvije opštine, utvrđeno je da su Partiji na ovaj izborni račun od strane budžeta CG i opština Kotor i Gusinje, uplaćena sredstva u ukupnom iznosu od 44.223,58€ i to po osnovu 20 % pripadajućih sredstava i

po osnovu izbornog rezultata i osvojenih mandata iznos od 71.088,31 €. Osim iz budžeta, Partija je izbornu kampanju za parlamentarne izbore, finansirala iz donacija-priloga fizičkih lica uplaćenih na izborni račun u ukupnom iznosu od 8.500,00€ (uplate su izvršene od strane 15 fizičkih lica u iznosima od 500,00€ do 1.000,00€). Pored navedenog načina finansiranja, Partija je, za potrebe izborne kampanje, prenosila sredstva sa redovnog računa na izborni račun, na osnovu odluka Partije.

Revizijom je utvrđeno da je Partija u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za parlamentarne izbore, iskazala sredstva po osnovu kredita u iznosu od 250.000,00€, a u postupku revizije je, shodno podacima evidentiranim u poslovnim knjigama, utvrđeno da je ista tokom 2020. godine podigla dva kredita kod poslovne banke u ukupnom iznosu od 300.000,00€ za potrebe održavanja likvidnosti, koji su uplaćeni na žiro račun za redovno poslovanje, dok nije podizala kredite za potrebe finansiranja izborne kampanje. Shodno navedenom, konstatuje se neusaglašenost podataka izkazanih u poslovnim knjigama i Izvještaju koji je dostavljen Agenciji.

- **Subjekt revizije treba da u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava pravilno iskazuje sredstva za finansiranje izborne kampanje shodno izvorima finansiranja.**

Partija je tokom trajanja izborne kampanje, shodno Odluci, izvršila prenos sredstva u iznosu od 5.000,00€ sa redovnog računa na posebni račun otvoren za finansiranje izborne kampanje, na ime plaćanja troškova društvenih mreža, putem debitne kartice vezane za izborni žiro račun. Ista je, tokom trajanja izborne kampanje, shodno Odluci, izvršila povraćaj navedenih sredstava sa izbornog na redovni žiro račun.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je Partija sa izbornog računa isplatila troškove izborne kampanje u ukupnom iznosu od 384.243,30€, koji se odnose na usluge organizacije predizbornih skupova u iznosu od 7.745,26€, izradu reklamnih spotova i reklamnog materijala u iznosu od 105.984,27€, angažovanje opunomoćenih predstavnika u iznosu 28.170,00€, medijsko predstavljanje, oglase i publikaciju u iznosu od 207.331,66€, režijske troškove i troškove opšte administracije u iznosu od 186,66€, prevoz u iznosu od 27.400,00€ i ostale troškove u iznosu od 7.425,45€.
Partija je u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju za parlamentarne izbore 2020.g., predatom ASK-u, iskazala troškove u iznosu od 384.243,30€, što odgovara revizijom utvrđenom iznosu troškova izborne kampanje.

Uvidom u poslovne knjige i bančine izvode izbornog računa - Tivat, utvrđeno je da su Partiji na izborni račun za lokalne izbore u Tivtu, od strane opštine uplaćena sredstva u iznosu od 742,86€ po osnovu 20% pripadajućih sredstava i po osnovu izbornog rezultata i osvojenih mandata iznos od 1.346,42€. Osim navedenog načina finansiranja, Partija je, za potrebe izborne kampanje, prenijela sa redovnog računa na izborni račun sredstva u iznosima od 10.000,00€, odnosno 4.000,00€, shodno Odlukama poslovnog direktora.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je Partija sa izbornog računa isplatila troškove izborne kampanje u ukupnom iznosu od 14.692,26€, koji se odnose na usluge organizacije predizbornih skupova u iznosu od 216,11€, izradu reklamnih spotova i reklamnog materijala u iznosu od 7.036,82€, medijsko predstavljanje, oglase i publikacije u iznosu od 5.082,00€, prevoz u iznosu od 2.000,00€ i ostale troškove u iznosu od 357,33€.

Partija je u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju u Tivtu, predatom ASK-u, iskazala troškove u iznosu od 14.692,26€, što odgovara revizijom utvrđenom iznosu troškova izborne kampanje.

Revizijom je utvrđeno da su žiro računi otvoreni za potrebe parlamentarnih i lokalnih izbora zatvoreni u zakonom utvrđenom roku.

3.7.4. Blagajničko poslovanje

Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije vršio blagajničko poslovanje.

3.7.5. Obaveze

Partija je u Bilansu stanja iskazala obaveze sa stanjem na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 262.863,66€ i iste se odnose na obaveze po srednjoročnim kreditima u iznosu od 241.008,38€, obaveze prema dobavljačima u iznosu od 14.814,79€, obaveze po osnovu primljenog avansa u iznosu od 361,27€ i ostale kratkoročne obaveze po osnovu zarada i poreza za doprinose u iznosu od 792,97€. Osim navedenih obaveza, Partija je u poslovnim knjigama iskazala i obaveze po osnovu poreza na dobit u iznosu od 5.886,25€[4].

Obaveze prema dobavljačima u iznosu od 14.814,79€, odnose se na obaveze po osnovu ugostiteljskih usluga u iznosu od od 730,30€, usluga fiksne i mobilne telefonije u iznosu od 2.327,03€, troškova električne energije u iznosu od 368,65€, troškova oglašavanja i dnevnih novina u iznosu od 180,00€, nabavku reklamnog materijala u iznosu od 10.009,44€, potrošnog materijala 62,14€, računarske oprema u iznosu od 405,25€, usluga štampe u iznosu od 174,00€, zakupa u iznosu od 80,00€, komunalnih usluga u iznosu od 197,79€ i druge obaveze u iznosu od 280,19€.

3.8. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 724.167,00€, rashodi u iznosu 948.666,00€ i finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od 224.499,00€.

3.8.1. Prihodi

Revizijom je utvrđeno da je Partija u Glavnoj knjizi evidentirala prihode u iznosu od 724.166,82€ i isti se odnose na: prihode iz budžeta CG u iznosu od 389.675,58€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 293.775,55€, prihode od priloga u iznosu od 8.500,00€, prihode od članarina

[4] Shodno članu 6 Zakona o porezu na dobit pravnih lica, subjekt revizije nije u obavezi da plaća porez na dobit.

u iznosu od 26.000,41€, prihode od prodaje osnovnih sredstava u iznosu od 4.000,00€ i prihode iz ranijih godina u iznosu od 2.215,28€.

Dio navedenih prihoda u iznosu od 606.765,65€ odnosi se redovno poslovanje, dok se na prihode za finansiranje izbornih kampanja odnosi iznos od 117.401,17€.

U nastavku je dat tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2020. godini po vrsti

Red. br.	Vrsta prihoda	Iznos	% učešća
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	389.675,58	53,81%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	293.775,55	40,57%
3	Prihodi od priloga	8.500,00	1,17%
4	Prihodi od članarina	26.000,41	3,59%
5	Prihodi od prodaje osnovnih sredstava	4.000,00	0,55%
6	Prihodi iz ranijih godina	2.215,28	0,31%
UKUPNO		**724.166,82**	**100,00%**

Prihodi iz budžeta CG

Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2020. godini iz budžeta CG ostvarila prihode u iznosu od 389.675,58€ i to za finansiranje redovnog rada Partije u iznosu od 211.107,47€, za finansiranje rada u poslaničkom klubu u iznosu od 12.741,91€, za finansiranje Foruma žena u iznosu od 52.617,92€ i za finansiranje parlamentarnih izbora u iznosu od 113.208,22€.

Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave

Prihodi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 293.775,55€ odnose se na prihode od lokalnih samouprava. Dio prihoda iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 289.582,60€ odnosi se na prihode za redovno poslovanje Partije (od čega na Forum žena iznos od 25.970,75€), dok se iznos od 4.192,95€ odnosi na prihode za finansiranje izbornih kampanja.

Prihodi od lokalnih samouprava u iznosu od 289.582,60€ evidentirani su po osnovu uplata od opština: Bijelo Polje u iznosu od 7.328,21€ (iznos od 611,11€ za Forum žena), Bar u iznosu od 25.455,34€ (iznos od 1.513,10€ za Forum žena), Budva u iznosu od 10.068,00€ (iznos od 2.621,33€ za Forum žena), Kotor u iznosu od 13.476,33€, Prijestonice Cetinje u iznosu 4.607,00€ (iznos od 938,50€ za Forum žena), Rožaje u iznosu od 8.401,75€ (iznos od 1.584,25€ za Forum žena), Plav u iznosu 10.256,52€ (iznos od 415,14€ za Forum žena), Kolašin u iznosu 2.841,43€ (iznos od 587,94€ za Forum žena), Petnjica u iznosu od 1.361,18€, Gusinje u iznosu 2.541,43€ (iznos od 163,49€ za Forum žena), Tivat u iznosu od 13.998,06€ (1.911,82€ za Forum žena), Ulcinj u iznosu od 8.259,37€ (iznos od 968,33€ za Forum žena), Herceg Novi u iznosu od 7.641,82€ (iznos od 1.563,00€ za Forum žena), Podgorica u iznosu od 16.386,06 (iznos od 9.187,02€ za Forum žena), Andrijevica u iznosu od 1.316,40€ (iznos od 426,26€ za Forum žena), Berane u iznosu od 5.253,43€

(iznos od 154,34€ za Forum žena), Danilovgrad u iznosu od 6.932,40€ (iznos od 756,80€ za Forum žena), Golubovci u iznosu od 8.626,92€, Mojkovac u iznosu od 1.315,08€ (iznos od 452,98€ za Forum žena), Nikšić u iznosu od 87.892,92, Pljevlja u iznosu od 9.565,40€ (iznos od 1.376,50€ za Forum žena), Plužine u iznosu od 2.020,32€, Tuzi u iznosu od 4.195,22€ (iznos od 485,45€ za Forum žena), Šavnik u iznosu od 532,50€ i Žabljak u iznosu 3.338,76€ (iznos od 253,39€ za Forum žena).

Prihodi od lokalnih samouprava za izborne kampanje u iznosu od 4.192,95€ evidentirani su po osnovu uplata od: Opštine Kotor u iznosu od 1.507,61€, Opštine Gusinje u iznosu od 596,06€ i Opštine Tivat u iznosu od 2.089,28€.

Prihodi od priloga

Prihodi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 8.500,00€ odnose se na priloge od 15 (petnaest) fizičkih lica u iznosima od 500,00€ do 1.000,00€ po licu za parlamentarne i lokalne izbore u Kotoru i Gusinju. Revizijom je utvrđeno da su navedeni prilozi uplaćeni u skladu sa članom 15 stav 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Prihodi od članarina

Odlukom Predsjedništva Partije od 21.12.2019. godine utvrđeni su kriterijumi za određivanje visine članarine. Prihodi ostvareni po osnovu naplate članarine evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 26.000,41€. Partija obezbjeđuje podatke o uplatama po uplatiocima članarina. Uvidom u evidencije o uplaćenim članarinama utvrđeno je da je članarinu uplaćivalo 120 lica u ukupnim godišnjim iznosima od 11,00€ do 613,00€.

Prihodi iz ranijih godina

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala prihode iz ranijih godina u iznosu od 2.215,28€ koji se odnose na korekciju početnog stanja na osnovu finansijske kartice stanja dobavljača (ispravljanje rashoda iz 2019. godine i utvrđenih popisom za 2020. godinu i ispostavljenih faktura iz ranijih godina).

Prihodi od prodaje osnovnih sredstava

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala prihode od prodaje osnovnih sredstava u iznosu od 4.000,00€ koji se odnosi na prodaju vozila i isti su evidentirani na osnovu ugovora o kompenzaciji između povjerioca i Socijaldemokrata kao dužnika.

3.8.2. Troškovi

Partija je u poslovnim knjigama u 2020. godini evidentirala ukupne troškove u iznosu od 948.666,14€, a isti se odnose na: troškove potrošnog materijala u iznosu od 18.750,43€, troškove režijskog, kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 72.050,81€, troškove goriva i energije u iznosu od 70.368,61€, troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 222.521,82€, troškove autorskog honorara i ugovora o djelu u iznosu od 5.971,41€, troškove zakupnina bruto u iznosu od 57.929,73€, troškove

smještaja u iznosu od 501,70€, troškove usluga u iznosu od 42,80€, troškove prevoza mobilnih telefona i PTT-a u iznosu od 33.303,24€, nabavke osnovnih sredstava, investiciono i tekuće održavanje 35.668,99€, troškove zakupnina u iznosu od 21.192,03€, troškove reklame u iznosu od 267.984,73€, ostale poslovne rashode u iznosu od 10.896,80€, troškove amortizacije i rezervisanja u iznosu od 19.716,47€, troškove usluga u iznosu od 33.463,61€, troškove reprezentacije u iznosu od 65.105,13€, ostale troškove u iznosu od 3.303,32€, rashode kamata u iznosu od 8.225,01€, troškove nastale po osnovu gubitaka zbog prodaje opreme u iznosu od 775,50€ i troškove iz ranijeg perioda u iznosu od 894,00€.

U nastavku je dat tabelarni pregled ostvarenih troškova u 2020. godini po vrsti

Red. br.	Konto	Vrsta troška	Iznos	% učešća
1	511	Troškovi potrošnog materijala	18,750.43	1.98%
2	512	Troškovi režijskog, kancelarijskog i ostalog materijala	72,050.81	7.59%
3	513	Troškovi goriva i energije	70,368.61	7.42%
4	520 i 521	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	222,521.82	23.46%
5	522	Troškovi autorskog honorara i ugovora o djelu	5,971.41	0.63%
6	527	Troškovi zakupnina bruto	57,929.73	6.11%
7	529	Troškovi smještaja	501.70	0.05%
8	530	Troškovi usluga	42.80	0.00%
9	531	Troškovi prevoza, mobilnih telefona i PTT-a	33,303.24	3.51%
10	532	Nabavka osnovnih sredstava, investaciono i tekuće održavanje	35,668.99	3.76%
11	533	Troškovi zakupnina	21,192.03	2.23%
12	535	Troškovi reklame	267,984.73	28.25%
13	539	Ostali poslovni rashodi	10,896.80	1.15%
14	540	Troškovi amortizacije i rezervisanja	19,716.47	2.08%
15	550	Troškovi usluga	33,463.61	3.53%
16	551	Troškovi reprezentacije	65,105.13	6.86%
17	553,555	Ostali troškovi	3,303.32	0.35%
18	562	Rashodi kamata	8,225.01	0.87%
19	570	Troškovi nastali po osnovu gubitaka zbog prodaje opreme	775.50	0.08%
20	591	Troškovi iz ranijeg perioda	894.00	0.09%
		UKUPNO	**948,666.14**	100.00%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi reklame sa 28,25% i troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 23,46% itd.

Troškovi potrošnog materijala (račun 511)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 18.750,43€, odnose se na troškove potrošnog materijala i troškove sredstava dezinfekcije i zaštite. Dio navedenih troškova u iznosu od 2.162,56€ odnosi se na redovno poslovanje Partije, troškovi u iznosu od 11.043,37€ odnose se na troškove izborne kampanje, dok se troškovi u iznosu od 5.544,50€ odnose na troškove Foruma žena. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i plaćeni su preko žiro računa.

Troškovi režijskog, kancelarijskog i ostalog materijala (račun 512)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 72.050,81€, odnose se na troškove kancelarjskog materijala, sitnog inventara i reklamnog materijala. Troškovi kancelarijskog materijala evidentirani su u iznosu od 5.078,90€ (od čega se na redovno poslovanje odnose troškovi u iznosu od 4.892,24€, a na izbornu kampanju troškovi u iznosu od 186,66€), dok su troškovi sitnog inventara evidentirani u iznosu od 374,24€.
Troškovi reklamnog materijala evidentirani su u ukupnom iznosu od 66.597,67€ i odnose se na troškove redovnog poslovanja u iznosu od 3.842,85€, troškove reklamnog materijala za potrebe ženske organizacije u iznosu od 29.451,16€ i troškove izbornih kampanja u iznosu od 33.303,66€. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i plaćeni su preko žiro računa.

Troškovi goriva i energije (račun 513)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 70.368,61€ odnose se na troškove goriva (u iznosu od 63.211,75€), električne energije (u iznosu od 6.426,72€) i vode (u iznosu od 730,14€).

Revizijom je utvrđeno da su troškovi vode i električne energije pravdani fakturama dobavljača i odnose se na redovno poslovanje Partije.
Dio navedenih troškova goriva u iznosu od 34.023,16€ odnosi se na redovno poslovanje Partije, dok se troškovi goriva u iznosu od 29.188,59€ odnose na troškove izbornih kampanja.

Partija je internom odlukom utvrdila ko ima pravo na potrošnju goriva u službene svrhe, dok nije utvrdila limite za potrošnju goriva. Na osnovu prezentirane dokumentacije, nije se moglo utvrditi ko je koristio gorivo u službene svrhe jer veći broj faktura ne sadrži registarski broj vozila, niti su isti ovjeravani od strane korisnika. Takođe, revizijom je utvrđeno da računi za gorivo nijesu ovjeravani od strane Poslovnog direktora Partije, iako je isto utvrđeno internom odlukom.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za troškove goriva ovjeravaju od strane korisnika i Poslovnog direktora Partije, kako je to utvrđeno internom odlukom, kao i da internim aktom utvrdi limite za potrošnju goriva.**

Troškovi goriva su pravdani fakturama i fiskalnim računima, osim troškova u iznosu od 265,99€, koji nijesu dokumentovani.

- **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom, shodno odredbama člana 19 Zakona o računovodstvu.**

Zapošljavanje i zarade

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, poslova i zadataka u Generalnom sekretarijatu Socijaldemokrata Crne Gore

sistematizovana su 16 radnih mjesta sa 41 izvršiocem. Isti sadrži opis radnih mjesta sa posebnim uslovima za obavljanje poslova, kao i koeficijente složenosti radnog mjesta. Uvidom u ugovore o radu utvrđeno je da isti sadrže elemente predviđene čl. 31 Zakona o radu, kao i da koeficijenti složenosti radnog mjesta odgovaraju koeficijentima predviđenim aktom o sistematizaciji Partije.

Partija je u 2020. godini sa 11 lica zaključila ugovor u radu na određeno vrijeme (za radno mjesto tehnički sekretar u opštinskom odboru), dok je za 11 lica prestao radni odnos (istekom ugovora o radu na određeno vrijeme ili sporazumnim prestankom radnog odnosa).

Partija je shodno Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, prilikom zapošljavanja sprovela postupak javnog oglašavanja slobodnih radnog mjesta preko Zavoda za zapošljavanje. Pravni osnov isplate zarade zaposlenog utvrđen je ugovorom o radu koji je usklađen sa opštim propisima o radu. Uvidom u personalne dosijee zaposlenih, utvrđeno je da subjekt revizije posjeduje dokumentaciju vezanu za oglašavanje radnog mjesta (obrazac E1-prijava o slobodnom radnom mjestu i obrazac E3-prijava o zasnivanju radnog odnosa), ugovore o radu, prijavu zaposlenih Poreskoj upravi, personalnu dokumentaciju zaposlenog.
Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, poslova i zadataka u Generalnom sekretarijatu Partije, kao poseban uslov za obavljanje poslova tehničkog sekretara, između ostalog, utvrđena je 1 godina radnog iskustva. Uvidom u personalne dosijee zaposlenih, za 6 lica se nije moglo utvrditi da li ispunjavaju navedeni uslov (nije bilo dokaza o radnom iskustvu), što nije u skladu sa članom 20 Zakona o radu, kojim je utvrđeno da ugovor o radu može da zaključi lice koje ispunjava opšte uslove predviđene zakonom i posebne uslove predviđene zakonom, drugim propisima i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

- **Subjekt revizije treba da ugovore o radu zaključuje sa licima koja pored opštih uslova utvrđenih članom 20 Zakona o radu ispunjavaju i posebne uslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizacji i sistematizaciji radnih mjesta.**

Shodno Izjavi Poslovnog direktora Partije (br.2047/IV od 09.09.2021.g.) u 2020. godini nije bilo isplata naknada funkcionerima Partije, po osnovu angažovanja u Partiji. Uvidom u imovinske kartone na sajtu Agencije za sprječavanje korupcije za 15 funkcionera Partije, odabranih slučajnim uzorkom, utvrđeno je da nije bilo prijavljenih naknada po ovom osnovu.

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca (računi 520 i 521)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 222.521,82€ odnose se na troškove neto zarada u iznosu od 117.057,95€, doprinose na teret zaposlenih u iznosu od 41.931,21€, doprinose na teret poslodavca i naknade u iznosu od 19.138,46€ i troškove poreza na zarade u iznosu od 15.724,20€, dok se iznos od 28.670,00€ odnosi na troškove naknada opunomoćenih predstavnika za parlamentarne i lokalne izbore. U postupku revizije je utvrđeno da koeficijent složenosti radnog mjesta na osnovu kojeg je

vršen obračun zarada odgovara koeficijentu koji je utvrđen ugovorom o radu zaposlenog.

Partija je dostavljala nadležnom organu IOPPD obrasce za 2020. godinu, ali ne u roku (do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec) utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

- **Subjekt revizije dužan da IOPPD obrasce dostavlja nadležnom organu u roku utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Troškovi u iznosu od 28.670,00€ odnose se na naknade opunomoćenim predstavnicima za parlamentarne i lokalne izbore. Navedeni troškovi su isplaćivani shodno Odluci poslovnog direktora. Uvidom u bančine izvode utvrđeno je da su navedeni troškovi plaćeni sa izbornog računa Partije na žiro račune lica (opunomoćenih predstavnika). Partija je prezentirala i zaključke Opštinskih izbornih komisija kojim su utvrđena lica u ulozi opunomoćenih predstavnika izborne liste Socijaldemokrata.

Troškovi ugovorenih naknada (račun 522)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 5.971,41€ odnose se na neto naknade po ugovorima o djelu i privremenim i povremenim poslovima (jedan ugovor) u iznosu od 5.380,00€ i poreske obaveze u iznosu od 591,41€. Od navedenih troškova, iznos od 4.837,52€ odnosi se na redovno poslovanje, dok se iznos od 1.133,89€ odnosi na troškove izborne kampanje za parlamentarne i lokalne iznose i plaćeni su sa izbornog računa Partije. Neto naknade su isplaćene za obavljanje poslova obrade finansijsko-računovodstvene dokumentacije shodno Ugovoru u iznosu od 4.200,00€ (mjesečna naknada u iznosu od 350,00€) i poslova organizacije muzičkog događaja u Kotoru u iznosu od od 400,00€, izradu slika za program političke kampanje u Kotoru u iznosu od 400,00€, usluge održavanja higijene (ugovor o privremenim i povremenim poslovima) u iznosu od 250,00€ i usluge fotografisanja u iznosu od 130,00 € Na isplaćene neto naknade obračunate su i isplaćene poreske obaveze.
Partija nije obezbijedila dokaze o radno-pravnom statusu za 3 lica angažovana putem ugovora o djelu, pa se nije moglo utvrditi da li je obračun poreskih obaveza pravilno izvršen na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica. Partija je na isplaćene neto naknade obračunala i platila poreske obaveze na način kao da su dva (od tri lica za koje nijesu obezbijeđeni dokazi o radno pravnom status) u radnom odnosu.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno pravnom statusu svih angažovnih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

Troškovi zakupnina - sa fizičkim licima (račun 527)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 57.929,73€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora za redovno poslovanje Partije u opštinama: Cetinje, Plav, Kotor, Bijelo Polje, Berane, Andrijevica, Petnjica, Golubovci, Mojkovac, Tivat, Ulcinj, Kolašin, Tuzi, Gusinje, Rožaje i Nikšić.
Navedeni troškovi evidentirani su shodno zaključenim ugovorima sa fizičkim licima (neto naknade 54.280,00€ i poreske obaveze na naknade u iznosu od 3.649,73€). Na isplaćene naknade fizičkim licima po osnovu zakupa poslovnih prostora obračunate su i plaćene poreske obaveze.
Uvidom u ugovore o zakupu poslovnih prostora utvrđeno je da isti ne sadrže pravni osnov za zaključenje ugovora, kao i da veći broj ugovora o zakupu nije ovjeren od strane nadležnog organa, što nije u skladu sa odredbma člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.

- **Subjekt revizije treba da zaključuje ugovore o zakupu poslovnih prostora sa zakupodavcima na način utvrđen odredbama Zakona o obligacionim odnosima.**

Troškovi smještaja (račun 529)

Partija je evidentirala troškove u GK, a koji se odnose na usluge smještaja u hotelima u iznosu od 501,70€. Navedeni troškovi su uredno dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi usluga platnog prometa (račun 530)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 42,80€ odnose se na usluge platnog prometa i dokumentovani su bančinim izvodima.

Troškovi prevoza, mobilnih telefona i PTT-a (račun 531)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 33.303,24€ odnose se na troškove fiksne telefonije u iznosu od 11.844,15€, mobilne telefonije u iznosu od 18.870,17€, interneta u iznosu od 554,55€ i troškove usluga prevoza u iznosu od 2.034,37€.
Partija je Pravilnikom o korišćenju mobilnih i fiksnih telefona utvrdila ko ostvaruje pravo na naknadu za troškove mobilnih telefona, dok je Odlukom od 16.08.2016. godine utvrdila limite za troškove mobilnih telefona (troškovi mobilnih telefona koje koristi Predsjednik, potpredsjednici, članovi Predsjedništva, Generalni sekretar i Poslovni direktor nijesu limitirani). Ovi troškovi pravdani su zbirnim i posebnim fakturama dobavljača.
Troškovi prevoza odnose se na troškove prevoza u zemlji u iznosu od 1.800,00€ i nabavku avio karti u iznosu od 234,37€. Navedeni troškovi se odnose na troškove redovnog poslovanja i pravdani su fakturama dobavljača.

Troškovi održavanja - investiciono i tekuće održavanje (račun 532)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 35.668,99€, odnose se na održavanja vozila u iznosu od 3.535,30€, održavanje opreme u iznosu od 1.374,94€, održavanje i adaptaciju poslovnih prostorija koje Partija

koristi za redovno poslovanje u iznosu od 5.674,35€, troškove registracije i tehničkog pregleda službenih vozila u iznosu od 614,94€, usluge snimanja, montaže i distribucije u iznosu od 2.480,50€, troškove brendiranja prostorija koje koriste opštinski odbori i brendiranja konvencija u iznosu od 16.779,22€, troškove održavanja poslovnih prostorija u iznosu od 438,80€ i troškove održavanja i izrade web stranice Partije i ženske organizacije u iznosu od 4.770,90€. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i plaćeni su preko žiro računa.

Troškovi zakupnina – sa pravnim licima (račun 533)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 21.192,03€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora za potrebe opštinskih odbora u Danilovgradu, Pljevljima i Herceg Novom u iznosu od 8.977,22€, troškove iznajmljivanja vozila u iznosu od 5.313,81€, troškove zakupa konferecijske sale za Forum žena u iznosu od 6.776,00€ i troškove zakupa sale za izbore u iznosu od 125,00€.
Naknade za zakup poslovnih prostora su isplaćene shodno zaključenim ugovorima pravnim licima, kao i na osnovu ispostavljenih mjesečnih faktura. Mjesečne neto zakupnine su iznosile od 100,00€ do 210,00€. Troškovi iznajmljivanja vozila i zakupa sala dokumentovani su fakturama dobavljača. Navedeni troškovi zakupnine se odnose na redovno poslovanje Partije, osim troškova u iznosu od 125,00€ koji se odnosi na troškove izborne kampanje i plaćeni su sa izbornog računa Partije.

Uvidom u ugovore o zakupu poslovnih prostora utvrđeno je da isti ne sadrže pravni osnov za zaključenje ugovora, kao i da veći broj ugovora o zakupu nije ovjeren od strane nadležnog organa, što nije u skladu sa odredbma člana 639 Zakona o obligacionim odnosima**.**

Revizijom je utvrđeno da je Partija u okviru troškova zakupnina izvršila duplo evidentiranje troška koji se odnosi na zakup konferencijske sale u iznosu od 40,00€.

Troškovi reklame (račun 535)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 267.984,73€ odnose se na troškove reklame. Revizijom je utvrđeno da se od navedenih troškova na troškove za redovno poslovanje odnosi iznos od 6.774,91€, dok se na troškove izbornih kampanja odnosi iznos od 261.209,82€.
Troškovi reklame za redovno poslovanje odnose se na troškove oglašavanja putem medija i reklamni materijal u iznosu od 3.702,60€ i troškove oglašavanja putem društvenih mreža u iznosu od 3.072,31€(plaćanje navedenih troškova vršeno je putem platne kartice koja je vezana za redovan račun).
Troškovi reklame koji se odnose na izbornu kampanju (za parlamentarne i lokalne izbore) u iznosu od 261.209,82€, odnose se na troškove rentiranja bilborda u iznosu od 66.077,25€, oglašavanje putem televizije, novine i portala u iznosu od 85.523,02€, troškove distibucije reklamnog materijala u iznosu od 1.500,00€, produkciju tv spotova u iznosu od 26.429,87€, tehničku realizaciju, produkciju i rentiranje opreme u iznosu od 5.536,76€, usluge

fotografisanja, montaže i distribucije u iznosu od 17.363,50€, dok su troškovi oglašavanja putem društvenih mreža iznosili 57.729,42€ (navedeni troškovi su plaćani putem debitne kartice vezane za izborni žiro račun, koju je Partija koristila tokom izborne kampanje).
Revizijom je utvrdjeno da je Partija u okviru troškova reklame evidentirala troškove oglašavanja u iznosu od 1.050,00€ na osnovu Ugovora o saradnji sa dobavljačem, pri čemu nije prezentirala fakture za izvršene usluge.

Ostali poslovni rashodi (račun 539)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 10.896,80€ odnose se na troškove usluga grijanja u iznosu od 867,24€, komunalnih usluga u iznosu od 1.334,84€ i ostale poslovne rashode (usluge kopiranja, fotografisanja, štampe, kupovinu cvjetnih aranžmana i sl.) u iznosu od 8.694,72€. Dio navedenih troškova u iznosu od 3.871,28€ odnosi se na troškove izborne kampanje za parlamentarne i lokalne izbore i plaćeni su sa izbornog računa Partije (troškovi u iznosu od 213,54€ plaćeni su putem platne kartice otvorene za izbornu kampanju). Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača.
Revizijom je utvrđeno da je Partija u okviru ostalih poslovnih rashoda izvršila duplo evidentiranje troškova koji se odnose na usluge štampe u iznosu od 174,20€ i komunalne usluge u iznosu 71,04€.

Troškovi amortizacije (račun 540)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 19.716.47€, odnose se na troškove obračunate amortizacije za vozila, kancelarijsku i računarsku opremu.

Troškovi štamparskih i drugih usluga (račun 550)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 33.463,61€ odnose se na troškove izrade web sajta, troškove usluga štampe, montaže, izrade tehničke dokumentacije, izrade flajera, brošura i sl. u iznosu od 32.710,61€ i troškove nabavke novina u iznosu od 753,00€. Dio navedenih troškova u iznosu od 24.910,21€ odnosi se na troškove izborne kampanje za parlamentarne i lokalne izbore i plaćeni su sa izbornog računa Partije. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi reprezentacije (račun 551)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 65.105,13€ odnose se na troškove ugostiteljskih usluga, tj. konzumacije hrane i pića, kao i nabavku robe iz maloprodaje. Dio navedenih troškova u iznosu od 52.152,47€ odnosi se na troškove redovnog poslovanja Partije, troškovi u iznosu od 7.031,40€ odnose se na rad ženske organizacije, dok se troškovi u iznosu od 5.921,26€ odnose na troškove izborne kampanje, za parlamentarne i lokalne izbore.
Partija je internim aktom iz 2016. godine utvrdila da se sredstva za reprezentaciju mogu koristiti prilikom održavanja sjednica Glavnog odbora i radnih tijela Partije, sastanaka sa poslovnim partnerima, proslave državnih

praznika i drugih svečanosti i sl., ali istim nije utvrdila ko ima pravo na troškove reprezentacije kao ni limit za navedene troškove.
U postupku revizije, na osnovu prezentirane dokumentacije (fiskalnih računa) nije se moglo utvrditi da li su troškovi reprezentacije ostvareni u skladu sa važećom internom Odlukom o troškovima reprezentacije. Računi nijesu ovjereni od strane lica koje je koristilo ugostiteljske usluge, kao ni od strane ovlašćenog lica koje odobrava troškove reprezentacije na teret sredstava Partije.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom utvrdi ko u Partiji ostvaruje pravo na troškove reprezentacije kao i limit za navedene troškove.**

Revizijom je utvrdjeno da je Partija u okviru troškova reprezentacije evidentirala troškove reprezentacije u iznosu od 857,80€, po osnovu nabavke robe iz maloprodaje, koja je u vidu pomoći dodijeljena fizičkim licima. Navedeni troškovi dokumentovani su fakturama, dok nijesu prezentirani zahtjevi za pomoć, ni Odluke Partije o dodjeli iste. Shodno navedenom, konstatuje se da su navedeni troškovi nepotpuno dokumentovani.

Troškovi platnog prometa (račun 553)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.591,50€ odnose se na troškove platnog prometa, odnosno bankarske usluge.
Bankarske usluge evidenirane su u iznosu od 49,99€, od čega se na troškove redovnog poslovanja odnosi iznos od 33,00€, a na izborne troškove iznos od 16,99€.
Na troškove platnog prometa odnosi se iznos od 1.541,51€, od čega se na redovno poslovanje odnosi iznos od 916,95€, na izborne troškove iznos od 529,59€, dok se na troškove platnog prometa Foruma žena odnosi iznos od 94,97€.

Troškovi poreza, prireza i administrativnih taksi (račun 555)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.711,82€ odnose se na troškove prireza na isplaćene naknade za zakup poslovnih prostorija i prireza na isplaćene naknade shodno zaključenim ugovorima o djelu u iznosu od 537,11€, administrativne takse i polisu kasko osiguranja vozila u iznosu od 594,52€ i poreza na promet motornog vozila u iznosu od 300,00€.
Revizijom je utvrđeno da je Partija u okviru navedenih troškova izvršila evidentiranje troška u iznosu od 280,19€ koji se odnosi na polisu osiguranja za službeno vozilo, a koji je evidentiran i u okviru računa 532 po osnovu iste fakture.

Troškovi kamata (račun 562)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 8.225,01€ odnose se na troškove kamata po osnovu dva kredita koja je Partija podigla tokom 2020. godine.

Troškovi nastali po osnovu gubitaka zbog prodaje opreme (račun 570)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 775,50€ odnose se na gubitak nastao prodajom službenog vozila, prilikom zamjene starog za novije vozilo, što je dokumentovano Odlukom o prodaji, Odlukom o kupovini vozila, ponudom za otkup motornog vozila, Ugovorom o kompezaciji i fakturama.

Troškovi iz ranijeg perioda (račun 591)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 894,00€ odnose se na troškove iz ranijih godina za redovno poslovanje Partije (iz 2019. godine), i to po osnovu troškova zakupa poslovnog prostora, troškova konzumacije hrane i pića, troškova nabavke robe u maloprodaji, troškova elektične energije, troškova telefonije, troškova vode i sl. Navedeni troškovi pravdani su adekvatnom dokumentacijom (fakturama dobavljača).

4. Kancelarijsko poslovanje

Revizijom je utvrđeno da Partija vodi djelovodnik kao osnovnu evidenciju, u kojem evidentira interna akta (odluke, ugovori, dopisi, pravilnici i sl.) i druga akta koja se zaprimaju (dopisi,odluke, zaključke), dok fakture dobavljača nijesu evidentirani u djelovodniku. Partija nije donijela internu proceduru koja se odnosi na oblast kancelarijskog poslovanja.
Partija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila Odluku o načinu evidentiranja računa broj 2055/IV od 13.09.2021. godine.

- **Subjekt revizije treba da vrši evidentiranje i arhiviranje svih ulaznih i izlaznih akata, kao i da internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja akata u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti istih.**

IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE REVIZIJE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijaldemokrata CG za 2018. godinu Državna revizorska institucija je utvrdila određene nedostatke i dala preporuke za otklanjanje istih i to:

1. **Subjekt revizije treba da sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje prikuplja u skladu sa odredbama člana 12 stav 4 i člana 17 stav 2 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**
2. **Subjekt revizije je shodno članu 18a Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. dužan da, žiro račun otvoren za izborne kampanje zatvori u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora.**
3. **Subjekt revizije shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja treba da godišnjim Programom rada definiše aktivnosti koje planira realizovati u godini za koju donosi isti.**
4. **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnih prostora zaključuje u skladu sa čl.639 st.1 Zakona o obligacionim odnosima.**
5. **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom utvrdi ko u Partiji ostvaruje pravo na troškove reprezentacije kao i limit za navedene troškove imajući u vidu značajno učešće troškova reprezentacije u ukupnim troškovima Partije.**
6. **Preporučuje se subjektu revizije da u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti ulaznih i izlaznih akata internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja arhiviranih predmeta.**

Revizijom Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokrata CG za 2020. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuke broj 1, 2 i 3, dok nije realizovao preporuke br. 4, 5 i 6.

Izvještaj pripremila,
Državna revizorka,
Načelnica u Sektoru IV
Zorica Knežević

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević